

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

КОРНЄЄВ ВІТАЛІЙ ВОЛОДИМИРОВИЧ

УДК 342.951

**АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИЙ СТАТУС КЕРІВНИКА
РАЙОННОГО ВІДДІЛУ ОВС УКРАЇНИ**

12.00.07 – адміністративне право і процес;
фінансове право; інформаційне право

Автореферат
дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата юридичних наук

Харків – 2015

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана в Харківському національному університеті внутрішніх справ Міністерства внутрішніх справ України.

Науковий керівник: доктор юридичних наук, доцент
БЕЗПАЛОВА Ольга Ігорівна,
Харківський національний
університет внутрішніх справ,
начальник кафедри адміністративної
діяльності ОВС.

Офіційні опоненти: доктор юридичних наук, професор
ЛОШИЦЬКИЙ Михайло Васильович,
Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ, ректор;

кандидат юридичних наук
Чернецький Олександр Леонідович,
УДАІ ГУМВС України в Харківській
області, провідний фахівець Центру № 2.

Захист відбудеться 24 листопада 2015 р. о 12 годині на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 64.700.01 у Харківському національному університеті внутрішніх справ за адресою: 61080, м. Харків, просп. 50-річчя СРСР, 27.

З дисертацією можна ознайомитися в бібліотеці Харківського національного університету внутрішніх справ за адресою: 61080, м. Харків, просп. 50-річчя СРСР, 27.

Автореферат розісланий 22 жовтня 2015 р.

Учений секретар
спеціалізованої вченої ради

Л.В. Могілевський

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Реформа правоохоронних органів, що нині триває в Україні, передбачає формування принципово нової системи органів внутрішніх справ, орієнтованих на захист прав та свобод людини та громадянина, служіння народу України, захист демократичних суспільних засад тощо. В системі органів внутрішніх справ важливу роль відіграють районні відділи, які функціонують у найбільш тісному зв'язку та безпосередньому контакті з населенням відповідного району. Ефективність їх діяльності багато в чому залежить від якості та досконалості управління, яке покладається на керівників. У свою чергу, обсяг та межі управлінських повноважень керівників районних відділів органів внутрішніх справ України визначаються їх адміністративно-правовим статусом.

Актуальність теми дисертаційного дослідження обумовлена як завданнями і призначенням, так і широким колом адміністративних повноважень, якими наділений керівник районного відділу ОВС України для забезпечення ефективної службової діяльності підпорядкованого йому органу внутрішніх справ місцевого рівня. Актуальність теми дослідження підтверджується недостатністю сучасних наукових робіт, що присвячені адміністративно-правовому статусу керівника районного відділу ОВС України, а також відсутністю відповідної законодавчої регламентації, що у поєднанні з необхідністю комплексного наукового аналізу даного питання обумовлює важливість та своєчасність даної роботи.

Загальні питання діяльності органів внутрішніх справ були предметом наукових досліджень С. М. Алфьорова, М. І. Ануфрієва, О. М. Бандурки, О. І. Безпалової, В. М. Бесчастного, В. Т. Білоуса, І. П. Голосніченка, О. П. Гетманець, С. М. Гусарова, С. Ф. Денисюка, І. В. Зозулі, Р. А. Каложного, О. М. Клоєва, В. В. Коваленка, А. Т. Комзюка, Ю. Ф. Кравченка, А. М. Куліша, К. Б. Левченко, М. В. Лошицького, В. В. Малікова, Н. П. Матюхіної, О. І. Миколенка, Р. В. Миронюка, О. М. Музичука, О. І. Нікітенка, О. В. Негодченка, В. І. Олефіра, В. І. Осадчого, В. М. Плішкіна, Т. О. Проценка, О. Ю. Синявської, А. А. Стародубцева, В. Д. Суценка, В. К. Шкарупи, Х. П. Ярмачі та інших науковців. Однак, незважаючи на достатньо велику кількість наукових праць з різних напрямків діяльності органів внутрішніх справ України, питання адміністративно-правового статусу керівників районного відділу органів внутрішніх справ України, в тому числі адміністративно-правових відносин за їх участю, висвітлені фрагментарно, в межах більш широкої правової проблематики, відповідно залишилися невирішеними проблеми теоретичного,

організаційного і правового характеру їх діяльності, що підкреслює доцільність наукового пошуку з досліджуваних питань.

Таким чином, необхідність удосконалення та системного оновлення діяльності керівників районних відділів органів внутрішніх справ, форм та методів їх управлінської діяльності, недосконалість правового регулювання в даній сфері та відсутність комплексних наукових досліджень цієї проблематики обумовлюють актуальність і вказують на необхідність комплексного дослідження адміністративно-правового статусу керівника районного відділу органів внутрішніх справ України (далі – керівник РВ ОВС України).

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Роботу виконано відповідно до Пріоритетних напрямів розвитку правової науки на 2011–2015 роки, затверджених постановою загальних зборів Національної академії правових наук України від 24 вересня 2010 р. № 14–10, п. 3.3 Додатку 3 Пріоритетних напрямків наукового забезпечення діяльності органів внутрішніх справ України на період 2015–2019 років, затверджених наказом МВС України від 16 березня 2015 р. № 275, п. 3.1 Пріоритетних напрямків наукових досліджень Харківського національного університету внутрішніх справ на 2015–2019 рр., схвалених Вченою радою Харківського національного університету внутрішніх справ 24 квітня 2015 р., комплексних науково-дослідних тем Харківського національного університету внутрішніх справ: «Адміністративна діяльність ОВС» (державна реєстрація № 0113U008186); «Реалізація та удосконалення адміністративного законодавства України» (державна реєстрація № 0113U008197).

Мета і задачі дослідження. Мета дисертаційного дослідження полягає в тому, щоб на основі аналізу існуючих наукових підходів, а також чинного законодавства України і практики його реалізації визначити сутність та особливості адміністративно-правового статусу керівника РВ ОВС України в умовах їх реформування, а також окреслити шляхи його вдосконалення.

Для досягнення зазначеної мети в дисертації були поставлені такі основні *задачі*:

- визначити поняття та види керівників органів внутрішніх справ;
- встановити особливості та значення діяльності керівника РВ ОВС України;
- узагальнити особисті якості керівника РВ ОВС України як фактори забезпечення ефективності управління службовою діяльністю на місцевому рівні;
- виділити критерії розмежування правовідносин, які виникають за участю керівника районного відділу в системі ОВС України;

- виявити місце та особливості адміністративного законодавства в системі правового регулювання діяльності керівника районного відділу органів внутрішніх справ;
- опрацювати елементи адміністративно-правового статусу керівника РВ ОВС України та визначити їх особливості;
- охарактеризувати завдання та функції керівника РВ ОВС України;
- систематизувати права та обов’язки керівника РВ ОВС України;
- розкрити сутність та особливості юридичних гарантій та юридичної відповідальності керівника РВ ОВС України;
- узагальнити досвід зарубіжних держав щодо правового регулювання діяльності керівника поліції та визначити можливості його використання в Україні;
- оптимізувати критерії оцінювання ефективності управлінської діяльності керівника РВ ОВС України;
- розробити заходи з удосконалення організаційного забезпечення діяльності керівника РВ ОВС України;
- запропонувати модернізацію форм та методів контролю за діяльністю керівника РВ ОВС України;
- сформулювати пропозиції та рекомендації щодо вдосконалення адміністративного законодавства, яке визначає правовий статус керівника районного відділу органів внутрішніх справ України.

Об’єктом дисертаційного дослідження є адміністративно-правові відносини, які виникають за участю керівника РВ ОВС України.

Предметом дослідження є адміністративно-правовий статус керівника районного відділу органів внутрішніх справ України.

Методи дослідження. Методологічною основою дослідження є як загальнонаукові, так і спеціальні методи наукового пізнання. Під час вирішення поставлених задач застосовувалися такі спеціальні методи дослідження: гносеологічний, порівняльно-правовий, аналітичний, структурно-функціональний, статистичний, індуктивний.

Гносеологічний метод дослідження (підрозділи 1.1, 1.5 та 2.1) дозволив визначити поняття керівника в системі ОВС, поняття адміністративно-правового регулювання його діяльності та адміністративно-правового статусу керівника РВ ОВС України. Порівняльно-правовий метод (підрозділи 3.1 та 3.2) покладено в основу аналізу адміністративного законодавства у досліджуваній сфері в Україні, компаративного аналізу відповідних норм вітчизняного та європейського права. Аналітичний метод (підрозділи 3.3–3.5) надав можливість встановити необхідність вдосконалення критеріїв оцінювання ефективності діяльності керівника РВ ОВС України,

вдосконалення його організаційного забезпечення, модернізації форм та методів контролю за діяльністю досліджуваного суб'єкта. Структурно-функціональний аналіз (підрозділи 1.2–1.4) дозволив визначити якість та відповідність нормативно-правових актів у досліджуваній сфері реальним суспільним відносинам. Метод статистичного аналізу (підрозділ 2.4) було використано під час роботи з офіційно-статистичними матеріалами, звітами Генеральної прокуратури України, МВС України та статистичною інформацією центрів соціологічних досліджень. Використання індуктивного методу (підрозділи 2.2 та 2.3) дозволяє підтвердити висновок про необхідність удосконалення адміністративно-правового статусу керівника районного відділу органів внутрішніх справ.

Науково-теоретичне підґрунтя для виконання дисертації становлять наукові праці фахівців у галузі філософії, теорії управління, загальної теорії держави і права, адміністративного права, інших галузевих правових наук, у тому числі зарубіжних дослідників. Нормативною основою дослідження є Конституція України, чинні законодавчі та підзаконні нормативно-правові акти, а також проекти нормативних актів, що визначають правові засади діяльності керівників органів внутрішніх справ України в умовах реформування. У ході дисертаційного дослідження було використано законодавство зарубіжних країн, досвід яких щодо правового регулювання та організації діяльності керівників поліції може бути використаний в Україні. Інформаційну та емпіричну основу дисертації становлять узагальнення практики діяльності керівників РВ ОВС України, довідкові видання, статистичні матеріали. Використано також особистий багаторічний досвід роботи в органах внутрішніх справ.

Наукова новизна одержаних результатів визначається тим, що дисертація є одним із перших у вітчизняній науці адміністративного права комплексних досліджень адміністративно-правового статусу керівника районного відділу органів внутрішніх справ України в умовах їх реформування. У результаті проведеного дослідження сформульовано низку нових наукових положень і висновків, запропонованих особисто здобувачем. Зокрема:

вперше:

- визначено систему гарантій діяльності керівника РВ ОВС України, які запропоновано класифікувати на такі групи: 1) гарантії, пов'язані із забезпеченням особистої безпеки керівника та безпеки його підлеглих; 2) гарантії у сфері забезпечення виконання наказів та розпоряджень керівника районного відділу, а також реалізації інших прав, наданих йому відповідно до законодавства; 3) гарантії правового

захисту керівника районного відділу; 4) соціально-економічні гарантії керівника районного відділу;

– запропоновано шляхи удосконалення критеріїв оцінювання ефективності управлінської діяльності керівника РВ ОВС України: 1) удосконалення статистичної звітності, що формується в ОВС на районному та інших рівнях; 2) налагодження тісної взаємодії ОВС на всіх рівнях з інститутами соціологічних досліджень, у тому числі регіональними, з метою своєчасного вжиття заходів щодо усунення виявлених у ході досліджень недоліків; 3) розширення методів збору та обробки інформації, на підставі якої формуються критерії оцінювання ефективності роботи районного відділу ОВС та діяльності його керівника;

– для підвищення регулятивного значення Кодексу України про адміністративні правопорушення рекомендовано передбачити у ньому такі повноваження керівника районного відділу у сфері провадження у справах про адміністративні правопорушення, які уповноважені розглядати та вирішувати ОВС: затвердження постанов про застосування адміністративних санкцій та заходів забезпечення провадження в справах про адміністративні правопорушення, пов'язаних з обмеженням особистої свободи; участь в судовому засіданні (в тому числі в апеляційних судах) щодо розгляду справ про адміністративні правопорушення, якщо протоколи про них складені працівниками міліції;

удосконалено:

– визначення поняття керівника в системі органів внутрішніх справ як фізичної особи, що займає посаду в системі цих органів та виконує організаційно-розпорядчі та консультативно-дорадчі функції в межах службових повноважень, визначених нормативно-правовими актами, приймає управлінські рішення, обов'язкові для виконання підлеглими, організовує їх виконання, під час якого застосовує до підлеглих формальні та неформальні методи впливу;

– розуміння ролі та значення керівника районного відділу органів внутрішніх справ, які запропоновано визначати виходячи із виконуваних ним функцій у трьох площинах: у сфері управління підлеглим відділом, у сфері забезпечення належного виконання співробітниками районного відділу своїх посадових обов'язків та у сфері забезпечення нормального функціонування ієрархічної системи управління органами внутрішніх справ України;

– класифікацію особистісних якостей керівника відділу органів внутрішніх справ місцевого рівня, які об'єднано в п'ять груп:

інтелектуальні, психологічні, орієнтаційні, суспільно-мотиваційні, культурно-виховні;

- критерії відмежування правовідносин, що виникають за участю керівника районного відділу органів внутрішніх справ, від інших правовідносин та розмежування їх між собою, якими визнано суб'єктів, об'єктів та зміст цих правовідносин, сферу виникнення, мету та завдання, які ставлять перед собою їх суб'єкти;

- характеристику елементів адміністративного-правового статусу керівника РВ ОВС України, до яких віднесено: завдання та функції; права та обов'язки; гарантії діяльності; юридичну відповідальність;

- класифікацію критеріїв оцінювання ефективності управлінської діяльності керівника районного відділу органів внутрішніх справ, до яких віднесено: 1) рівень дисципліни в районному відділі ОВС; 2) стан кадрового забезпечення районного відділу; 3) рівень організованості роботи районного відділу; 4) стан законності в регіоні, на який поширюється компетенція відповідного районного відділу ОВС; 5) адекватність методів та засобів досягнення результатів управлінської діяльності; 6) співвідносність затрачених зусиль та використаних засобів з отриманими результатами;

дістали подальшого розвитку:

- систематизація прав та обов'язків керівника РВ ОВС України, які запропоновано об'єднати у дві класифікаційні групи: 1) зовнішні по відношенню до роботи районного відділу ОВС та 2) внутрішньоорганізаційні;

- пропозиції щодо підвищення ефективності керівництва в органах внутрішніх справ України місцевого рівня шляхом: 1) розроблення Методики оцінювання особистісних якостей особи перед призначенням на керівні посади в системі ОВС України, де подати порядок проведення співбесіди, набір методик психологічного діагностування тощо; 2) прийняття на загальнодержавному рівні Програми розвитку професійності та компетентності керівників у системі ОВС України; 3) визначення в Законі України «Про Дисциплінарний статус органів внутрішніх справ України» підстав притягнення до дисциплінарної відповідальності керівників різних рівнів ОВС;

- заходи, спрямовані на модернізацію форм та методів контролю за діяльністю керівника РВ ОВС України, першочерговими серед яких названо: 1) затвердження Положення про порядок проведення планових та позапланових перевірок в ОВС; 2) утворення громадських рад при обласних та районних відділах ОВС та

покладення на них повноважень зі здійснення громадського контролю за діяльністю цих відділів і їх керівників тощо;

- визначення особливостей діяльності керівника РВ ОВС України, серед яких названо поєднання його керівних внутрішньоуправлінських та процесуальних функцій; персональну відповідальність за дії підлеглих працівників підрозділу, результати їх діяльності тощо;

- узагальнення зарубіжного досвіду щодо правового регулювання діяльності керівника поліції та визначено можливості його використання в Україні, а саме: 1) посилення соціальних гарантій та гарантій незалежності працівників поліції та її керівників; 2) посилення громадського контролю за діяльністю міліції, її керівника; 3) запровадження спеціальної підготовки керівників у системі органів внутрішніх справ, у якій суттєва увага має приділятися вмінню налагоджувати взаємодію та співробітництво з іншими органами та посадовими особами, громадськістю; 3) закріплення підвищених кваліфікаційних вимог до керівників, зокрема уточнення вимог до морально-етичних, лідерських та інших особистісних якостей.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що викладені в дисертаційному дослідженні висновки і пропозиції можуть бути використані у:

- науково-дослідній діяльності – для подальшого опрацювання проблемних питань адміністративно-правового статусу керівника РВ ОВС України;

- правотворчості – при вдосконаленні чинного адміністративного законодавства, яке регулює адміністративно-правовий статус керівника РВ ОВС України;

- правозастосовній діяльності – з метою покращення практичної діяльності керівників РВ ОВС України (*акт впровадження у практичну діяльність ГУМВС України в Харківській області від 17.06.2015 р.*);

- навчальному процесі – під час підготовки підручників і навчальних посібників з дисциплін «Адміністративне право», «Адміністративна діяльність органів внутрішніх справ», «Управління в органах внутрішніх справ України»; вони вже використовуються в ході проведення занять із зазначених дисциплін у Харківському національному університеті внутрішніх справ. Їх враховано також у навчально-методичних розробках, підготовлених за участю автора (*акт впровадження в навчальний процес Харківського національного університету внутрішніх справ від 05.06.2015 р.*).

Апробація результатів дослідження. Підсумки розроблення

проблеми в цілому, окремих її аспектів, одержані узагальнення і висновки були оприлюднені дисертантом на міжнародних, всеукраїнських та регіональних науково-практичних конференціях, семінарах, круглих столах, зокрема: «Єдність і диференціація трудового права та права соціального забезпечення» (Харків, 2014); «Актуальні питання досудового розслідування та сучасні тенденції розвитку криміналістики» (Харків, 2014); «Актуальні проблеми адміністративно-правового забезпечення діяльності органів внутрішніх справ України» (Харків, 2015).

Публікації. Основні результати дослідження викладено у п'яти статтях, опублікованих у фахових виданнях України та науковому періодичному виданні іншої держави, а також трьох тезах наукових повідомлень на науково-практичних конференціях.

Структура дисертації. Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, які містять чотирнадцять підрозділів, висновків і списку використаних джерел. Повний обсяг дисертації – 234 сторінки. Список використаних джерел складається із 230 найменувань і займає 27 сторінок.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У **Вступі** обґрунтовується актуальність теми дослідження, визначаються її зв'язок з науковими планами та програмами, мета і задачі, об'єкт і предмет, окреслюються методи дослідження, наукова новизна та практичне значення одержаних результатів, їх апробація, структура дисертації.

Розділ 1 «Теоретико-методологічна характеристика правового статусу керівника районного відділу органів внутрішніх справ України» складається з п'яти підрозділів.

У підрозділі 1.1 *«Поняття та види керівників органів внутрішніх справ України»* встановлено, що характерними ознаками керівника в системі органів внутрішніх справ є наступні: 1) займає керівну посаду в системі ОВС України; 2) призначається в особливому порядку; 3) виконує специфічні функції, а саме організаційно-розпорядчі та консультативно-дорадчі; 4) застосовує в своїй діяльності різноманітні методи державного управління; 5) здійснює управління підлеглими працівниками органів внутрішніх справ лише в межах та в порядку, що визначені законодавством України.

Запропоновано класифікацію керівників у системі органів внутрішніх справ за двома основними критеріями: 1) залежно від рівня, на якому здійснюється керівництво у системі: вищого, середнього рівня та нижчої ланки; 2) залежно від спеціалізації відділу,

управління, департаменту та іншої структурної одиниці ОВС України, в якій здійснюється керівництво.

Підрозділ 1.2 «Особливості та значення керівника районного відділу в системі органів внутрішніх справ України» визначено, що значення керівника РВ ОВС України слід розглядати в декількох площинах: 1) у сфері управління відповідним районним відділом; 2) у сфері забезпечення належного виконання співробітниками районного відділу органів внутрішніх справ своїх посадових обов'язків, тобто у забезпеченні законності та правопорядку на відповідній території; 3) у сфері забезпечення нормального функціонування ієрархічної системи управління органами внутрішніх справ України.

Аргументовано, що особливостями діяльності керівника РВ ОВС України є такі: 1) займає нижчу ланку в управлінській системі органів внутрішніх справ; 2) поєднує керівні внутрішньоуправлінські та процесуальні функції співробітника органів внутрішніх справ; 3) несе персональну відповідальність за дії підлеглих співробітників підрозділу, результати їх діяльності; 4) уповноважений одноособово приймати імперативні управлінські рішення у питаннях, що належать до його компетенції; 5) зобов'язаний виконувати законні вказівки та розпорядження керівників вищого рівня та забезпечувати їх належне виконання співробітниками підлеглої підрозділу.

У підрозділі 1.3 *«Особисті якості керівника як фактори забезпечення ефективності управління службовою діяльністю на місцевому рівні»* зазначено, що належні особистісні якості керівника органів внутрішніх справ місцевого рівня – це характерна властивість, риса, притаманна особі, яка займає керівну посаду в районному підрозділі органів внутрішніх справ та забезпечує найбільш ефективне виконання функцій та обов'язків у кадровій, організаційній, оперативно-службовій, соціально-психологічній та матеріально-технічній сферах управління.

Встановлено, що для забезпечення ефективного керівництва в органах внутрішніх справ України місцевого рівня необхідно: 1) в Правилах поведінки та професійної етики осіб рядового та начальницького складу ОВС України визначити групи особистісних якостей керівників усіх рівнів у системі ОВС; 2) розробити Методику оцінювання особистісних якостей особи при призначенні на керівні посади в системі ОВС України, де подати порядок проведення співбесіди, набір методик психологічного діагностування тощо.

У підрозділі 1.4 *«Розмежування правовідносин, які виникають за участю керівника районного відділу в системі органів внутрішніх справ України»* обґрунтовується, що правовідносини за участю

керівника районного відділу в системі органів внутрішніх справ – це врегульовані нормами загальнодержавних, відомчих та міжвідомчих нормативно-правових актів двосторонні або багатосторонні правовідносини, що виникають у сфері реалізації управлінських функцій в системі ОВС України, обов'язковим суб'єктом яких виступає керівник районного відділу в системі цих органів, та які спрямовані на упорядкування та створення необхідних організаційних умов для здійснення районними відділами органів внутрішніх справ функцій та реалізації завдань, для яких вони утворені.

Встановлено, що найбільш об'єктивними критеріями відмежування правовідносин, що виникають за участю керівника РВ ОВС України, від інших правовідносин та розмежування їх між собою є суб'єкти, об'єкти та зміст цих правовідносин, сфера виникнення, мета та завдання, які ставлять перед собою їх суб'єкти.

У підрозділі 1.5 *«Правове регулювання діяльності керівника районного відділу органів внутрішніх справ України та місце у ньому адміністративного законодавства»* аргументовано, що ознаками адміністративно-правового регулювання діяльності керівника районного відділу в системі органів внутрішніх справ є: 1) здійснення за допомогою норм адміністративного законодавства загальнодержавного, відомчого та міжвідомчого значення; 2) спрямованість на упорядкування адміністративно-правових відносин, що виникають за участю керівника районного відділу органів внутрішніх справ; 3) використання імперативних примусових методів та засобів.

Під адміністративно-правовим регулюванням діяльності керівника районного відділу в системі органів внутрішніх справ запропоновано розуміти систему адміністративних методів та засобів, за допомогою яких уповноважені суб'єкти нормотворчості здійснюють цілеспрямований вплив на поведінку та діяльність керівника РВ ОВС України, підлеглих співробітників, керівників вищого рівня та інших осіб з метою упорядкування адміністративних правовідносин, що виникають в діяльності керівника районного відділу, забезпечення ефективного виконання ним своїх управлінських функцій.

Розділ 2 «Зміст та структура адміністративно-правового статусу керівника районного відділу органів внутрішніх справ України» складається з чотирьох підрозділів.

У підрозділі 2.1 *«Поняття та елементи адміністративно-правового статусу керівника районного відділу органів внутрішніх справ»* обґрунтовується, що адміністративно-правовий статус керівника районного відділу органів внутрішніх справ – це

регламентоване нормами адміністративного законодавства його правове становище в системі адміністративно-правових відносин, яке визначається специфікою завдань та функцій районного відділу ОВС, прав та обов'язків керівника цього відділу, а також його місцем у системі управління органами внутрішніх справ України.

Встановлено, що елементами адміністративно-правового статусу керівника районного відділу ОВС є: 1) завдання та функції; 2) права та обов'язки; 3) гарантії діяльності; 4) юридична відповідальність за невиконання або неналежне виконання своїх адміністративних обов'язків та функцій.

У підрозділі 2.2 *«Завдання та функції керівника районного відділу органів внутрішніх справ України»* встановлено, що до адміністративних завдань керівника районного відділу ОВС України належать: 1) здійснення керівництва підпорядкованим районним відділом, співробітниками цього відділу; 2) здійснення кадрової роботи, призначення та звільнення співробітників у межах своїх повноважень, їх переведення тощо; 3) участь у плануванні діяльності районного відділу ОВС, визначенні його основних завдань та напрямків діяльності, складанні перспективних, поточних планів; 4) координація роботи оперативних груп та оперативно-слідчих підрозділів тощо.

Визначено, що на керівника РВ ОВС України покладаються такі адміністративно-управлінські функції: 1) визначення завдань та функцій підпорядкованого відділу; розподіл повноважень між співробітниками відділу; затвердження посадових інструкцій співробітників різних структурних підрозділів районного відділу ОВС; 2) призначення заступника, визначення його повноважень та завдань; визначення потреби в кадрах у підпорядкованому відділі; організація проведення конкурсів на заміщення вакантних посад; участь у роботі конкурсної комісії; забезпечення взаємодії з навчальними закладами системи ОВС; організація підвищення кваліфікації, атестації співробітників підпорядкованого відділу тощо.

У підрозділі 2.3 *«Права та обов'язки керівника районного відділу органів внутрішніх справ України»* визначено, що всі права та обов'язки керівника районного відділу ОВС України доцільно об'єднати у дві групи: 1) зовнішні по відношенню до роботи районного відділу ОВС та 2) внутрішньоорганізаційні. У свою чергу, кожна з цих груп запропоновано поділити на окремі підгрупи.

Доведено, що зовнішні обов'язки керівника районного відділу ОВС України включають наступні підгрупи: 1) обов'язки у сфері захисту прав, свобод та інтересів громадян, інших фізичних осіб, юридичних осіб; 2) обов'язки у сфері охорони та захисту державних та інших

публічних інтересів; 3) обов'язки, пов'язані з наданням адміністративних послуг. У свою чергу, внутрішньоорганізаційні обов'язки поділяються на такі підгрупи: 1) обов'язки у сфері управління кадрами районного відділу ОВС; 2) обов'язки, пов'язані з матеріально-технічним, інформаційним та іншим ресурсним забезпеченням роботи районного відділу; 3) обов'язки у сфері взаємодії та координації роботи районного відділу або його окремих структурних підрозділів з іншими відділами, правоохоронними органами тощо; 4) інші обов'язки, пов'язані з організацією та керівництвом роботою районного відділу.

У підрозділі 2.4 «Юридичні гарантії та юридична відповідальність керівника районного відділу органів внутрішніх справ України» аргументовано, що гарантії діяльності керівника районного відділу ОВС України поділяються на такі групи: 1) гарантії, пов'язані із забезпеченням особистої безпеки керівника та безпеки його підлеглих; 2) гарантії у сфері забезпечення виконання законних наказів та розпоряджень керівника, а також реалізації інших прав, наданих керівнику районного відділу ОВС відповідно до законодавства; 3) гарантії правового захисту керівника; 4) соціально-економічні гарантії.

Обґрунтовані пропозиції щодо удосконалення гарантій забезпечення ефективної діяльності керівника районного відділу ОВС: підвищити рівень матеріально-технічного забезпечення районних відділів ОВС; залучити керівників до визначення поточної потреби в матеріально-технічних засобах; збільшити розмір оплати праці керівників районних відділів ОВС таким чином, щоб розмір їх посадового окладу становив не менше п'яти розмірів мінімальної заробітної плати.

Розділ 3 «Удосконалення адміністративно-правового статусу керівника районного відділу органів внутрішніх справ України» складається з п'яти підрозділів.

У підрозділі 3.1 «Зарубіжний досвід управлінської діяльності керівника поліції та можливості його використання в Україні» запропоновано для удосконалення адміністративно-правового регулювання управлінської діяльності керівника районного відділу ОВС України використати такий досвід зарубіжних країн: 1) посилення соціальних гарантій та гарантій незалежності співробітників поліції та її керівників: визначення порядку забезпечення житлом, посилення гарантій у сфері охорони здоров'я, визначення гарантій захисту від неправомірного впливу та втручання в діяльність керівника поліції тощо; 2) посилення громадського контролю за діяльністю поліції, її керівника: передбачення утворення громадської ради, визначення порядку здійснення нею контролю за діяльністю поліції тощо; 3) удосконалення системи добору кандидатів на посаду керівника

поліції; розроблення відповідної системи перевірки його особистісних якостей тощо; 4) посилення боротьби з корупцією у районних відділах ОВС; налагодження громадського контролю в цій сфері тощо.

У підрозділі 3.2 «Удосконалення адміністративного законодавства, яке регулює правовий статус керівника районного відділу органів внутрішніх справ України» запропоновано прийняти такі підзаконні нормативно-правові акти: «Про порядок проведення конкурсного добору на керівні посади в поліції», де визначити кваліфікаційні вимоги до керівників поліції, вимоги до їх особистісних та морально-етичних якостей, порядок формування конкурсної комісії, набір методик, які застосовуватимуться для перевірки відповідності кандидата на посаду керівника поліції морально-етичним вимогам, тощо; «Про затвердження типового Положення про місцеву поліцію», в якому регламентувати організаційну структуру місцевої поліції, її завдання та функції, права та обов'язки працівників кожного структурного підрозділу тощо.

У підрозділі 3.3 «Удосконалення критеріїв оцінювання ефективності діяльності керівника районного відділу органів внутрішніх справ України» визначено, що ефективність управлінської діяльності – це якісна та кількісна характеристика результатів цієї діяльності, рівень якої повною мірою задовольняє виконання поставлених завдань та забезпечує довготривалість такого результату. Обґрунтовано, що критерій оцінювання ефективності являє собою конкретний показник, що розраховується або визначається на основі прийнятого алгоритму або механізму, за допомогою якого можна виміряти окремі елементи ефективності управлінської діяльності та зробити висновок про її рівень у цілому та за окремими її складовими.

Визначено такі критерії оцінювання ефективності управлінської діяльності керівника районного відділу ОВС: 1) рівень дисципліни в районному відділі ОВС; 2) стан кадрового забезпечення районного відділу; 3) рівень організованості роботи районного відділу; 4) стан законності в регіоні, на який поширюється компетенція відповідного районного відділу ОВС; 5) адекватність методів та засобів досягнення результатів управлінської діяльності; 6) співвідносність затрачених зусиль та використаних засобів з отриманими результатами.

У підрозділі 3.4 «Шляхи удосконалення організаційного забезпечення діяльності керівника районного відділу органів внутрішніх справ України» встановлено, що організаційне забезпечення діяльності керівника районного відділу ОВС становлять такі елементи: 1) організаційна структура районного відділу ОВС; 2)

кадрове забезпечення; 3) інформаційно-аналітичне забезпечення; 4) матеріально-технічне забезпечення; 5) правове забезпечення.

Для удосконалення організаційного забезпечення діяльності керівника РВ ОВС запропоновано: 1) оптимізувати організаційну структуру районного відділу ОВС таким чином, щоб функціонували всі структурні підрозділи та штатні одиниці; 2) застосовувати новітні інформаційні технології для збору, зберігання та обробки інформації в різних базах даних; розробити відомчий наказ «Про порядок організації та здійснення інформаційно-аналітичної роботи в ОВС України», де визначити всі види баз даних; 3) модернізувати матеріально-технічні засоби, оновити обладнання районних відділів ОВС, які б відповідали вимогам та потребам сьогодення, тощо.

У підрозділі 3.5 «Модернізація форм та методів контролю за діяльністю керівника районного відділу органів внутрішніх справ України» визначено, що контроль за діяльністю керівника районного відділу ОВС здійснюється у таких формах: 1) службові розслідування; 2) планові та позапланові, поточні та періодичні перевірки керівництвом, у тому числі МВС України; 3) перевірки у сфері національної безпеки і оборони у мирний час та в умовах воєнного або надзвичайного стану, при виникненні кризових ситуацій, що загрожують національній безпеці України; 4) громадська антикорупційна експертиза відомчих нормативно-правових актів, що приймаються МВС України, в тому числі тих, що стосуються діяльності керівників районних відділів ОВС; вивчення громадської думки та думки співробітників конкретного районного відділу ОВС стосовно якості та ефективності роботи керівника. Запропоновано заходи, спрямовані на модернізацію форм та методів контролю за діяльністю керівника районного відділу ОВС.

ВИСНОВКИ

У дисертації наведено теоретичне узагальнення та нове вирішення наукового завдання – визначення сутності та особливостей адміністративно-правового статусу керівника районного відділу органів внутрішніх справ України в умовах їх реформування. В результаті проведеного дослідження сформульовано ряд висновків, пропозицій та рекомендацій, спрямованих на досягнення поставленої мети. Основні з них наведено нижче.

Аргументовано, що керівник у системі органів внутрішніх справ – це фізична особа, що займає посаду в системі цих органів та виконує організаційно-розпорядчі та консультативно-дорадчі функції в межах службових повноважень, визначених нормативно-правовими актами,

приймає управлінські рішення, обов'язкові для виконання підлеглими, організовує їх виконання, під час якого застосовує до підлеглих формальні та неформальні методи впливу.

Керівників органів внутрішніх справ запропоновано класифікувати за двома основними критеріями: 1) залежно від рівня, на якому здійснюється керівництво у системі: вищого, середнього рівня та нижчої ланки; 2) залежно від спеціалізації відділу, управління, департаменту та іншої структурної одиниці органів внутрішніх справ України, в якій здійснюється керівництво.

Встановлено, що діяльність керівника районного відділу в системі органів внутрішніх справ України має такі особливості: 1) займає нижчу ланку в управлінській системі органів внутрішніх справ; 2) поєднує керівні внутрішньоуправлінські та процесуальні функції співробітника органів внутрішніх справ; 3) несе персональну відповідальність за дії підлеглих співробітників підрозділу, результати їх діяльності; 4) уповноважений одноособово приймати імперативні управлінські рішення у питаннях, що належать до його компетенції; 5) зобов'язаний виконувати законні вказівки та розпорядження керівників вищого рівня та забезпечувати їх належне виконання співробітниками підлеглого підрозділу.

Доведено, що значення керівника РВ ОВС України варто розглядати у таких площинах: 1) у сфері управління відповідним районним відділом; 2) у сфері забезпечення належного виконання співробітниками районного відділу органів внутрішніх справ своїх посадових обов'язків, тобто у забезпеченні законності та правопорядку на відповідній території; 3) у сфері забезпечення нормального функціонування ієрархічної системи управління органами внутрішніх справ України.

Визначено, що належні особистісні якості керівника відділу органів внутрішніх справ місцевого рівня – це характерна властивість, риса, притаманна особі, яка займає керівну посаду в районному підрозділі органів внутрішніх справ та забезпечує найбільш ефективне виконання функцій та обов'язків у кадровій, організаційній, оперативно-службовій, соціально-психологічній та матеріально-технічній сферах управління. Констатовано, що існують такі групи належних особистісних якостей керівника районного підрозділу органів внутрішніх справ України, які забезпечують ефективне виконання ним управлінських функцій: інтелектуальні; психологічні; орієнтаційні; суспільно-мотиваційні; культурно-виховні.

Виявлено, що в діяльності керівника районного відділу органів внутрішніх справ можуть виникати дві групи правовідносин: 1)

внутрішньоуправлінські: адміністративно-правові; державно-службові; інформаційні; 2) зовнішньоуправлінські: правоохоронні; адміністративно-правові; кримінально-процесуальні; бюджетні; інформаційні.

Акцентовано увагу на тому, що критеріями відмежування правовідносин, які виникають за участю керівника районного відділу органів внутрішніх справ, від інших правовідносин та розмежування їх між собою є суб'єкти, об'єкти та зміст цих правовідносин, сфера виникнення, мета та завдання, які ставлять перед собою їх суб'єкти.

Доведено, що адміністративно-правове регулювання діяльності керівника районного відділу в системі органів внутрішніх справ – це система адміністративних методів та засобів, за допомогою яких уповноважені суб'єкти нормотворчості здійснюють цілеспрямований вплив на поведінку та діяльність керівника районного відділу органів внутрішніх справ України, підлеглих співробітників, керівників вищого рівня та інших осіб з метою упорядкування адміністративних правовідносин, що виникають в діяльності керівника районного відділу, забезпечення ефективного виконання ним своїх управлінських функцій.

Встановлено, що адміністративно-правовий статус керівника районного відділу органів внутрішніх справ – це регламентоване нормами адміністративного законодавства його правове становище в системі адміністративно-правових відносин, яке визначається специфікою завдань та функцій районного відділу ОВС, прав та обов'язків керівника цього відділу, а також його місцем в системі управління органами внутрішніх справ України. До елементів адміністративно-правового статусу керівника районного відділу ОВС віднесено: 1) завдання та функції; 2) права та обов'язки; 3) гарантії діяльності; 4) юридичну відповідальність за невиконання або неналежне виконання своїх адміністративних обов'язків та функцій.

Визначено, що до адміністративних завдань керівника районного відділу ОВС України належать: 1) здійснення керівництва підпорядкованим районним відділом, співробітниками цього відділу; 2) здійснення кадрової роботи, призначення та звільнення співробітників у межах своїх повноважень, їх переведення тощо; 3) участь у плануванні діяльності районного відділу ОВС, визначенні його основних завдань та напрямків діяльності, складанні перспективних, поточних планів; 4) координація роботи оперативних груп та оперативно-слідчих підрозділів; 5) забезпечення взаємодії районного відділу ОВС, його оперативних та слідчих груп з іншими підрозділами та відділами ОВС, іншими правоохоронними органами та органами державної влади; 6) контроль за роботою підпорядкованого відділу, його співробітників, виконанням планів та завдань тощо.

Констатовано, що, відповідно до покладених на керівника районного відділу ОВС України адміністративних завдань, він виконує такі адміністративно-управлінські функції: визначення завдань та функцій підпорядкованого відділу; розподіл повноважень між співробітниками відділу; затвердження посадових інструкцій співробітників різних структурних підрозділів районного відділу ОВС; призначення заступника, визначення його повноважень та завдань; визначення потреби в кадрах у підпорядкованому відділі; організація проведення конкурсів на заміщення вакантних посад; участь у роботі конкурсної комісії; забезпечення взаємодії з навчальними закладами системи ОВС; організація підвищення кваліфікації, атестації співробітників підпорядкованого відділу тощо; організація планування діяльності районного відділу ОВС; організація та участь у засіданнях, нарадах та конференціях, присвячених визначенню перспективних та поточних планів, стратегії підвищення ефективності діяльності районного відділу та всієї системи ОВС.

Всі права та обов'язки керівника РВ ОВС України запропоновано розподілити на дві групи: 1) зовнішні по відношенню до роботи районного відділу ОВС та 2) внутрішньоорганізаційні. У свою чергу, кожну з цих груп запропоновано поділити на окремі підгрупи. Зазначається, що зовнішні обов'язки керівника РВ ОВС України включають наступні підгрупи: 1) обов'язки у сфері захисту прав, свобод та інтересів громадян, інших фізичних осіб, юридичних осіб; 2) обов'язки у сфері охорони та захисту державних та інших публічних інтересів; 3) обов'язки, пов'язані з наданням адміністративних послуг. Внутрішньоорганізаційні обов'язки поділяються на такі підгрупи: 1) обов'язки у сфері управління кадрами районного відділу ОВС; 2) обов'язки, пов'язані з матеріально-технічним, інформаційним та іншим ресурсним забезпеченням роботи районного відділу; 3) обов'язки у сфері взаємодії та координації роботи районного відділу або його окремих структурних підрозділів з іншими відділами, правоохоронними органами тощо; 4) інші обов'язки, пов'язані з організацією та керівництвом роботою районного відділу.

Гарантії діяльності керівника районного відділу ОВС України запропоновано об'єднати у такі групи: 1) гарантії, пов'язані із забезпеченням особистої безпеки керівника та безпеки його підлеглих; 2) гарантії у сфері забезпечення виконання законних наказів та розпоряджень керівника, а також реалізації інших прав, наданих керівнику районного відділу ОВС відповідно до законодавства; 3) гарантії правового захисту керівника; 4) соціально-економічні гарантії.

Для удосконалення законодавчого регулювання юридичної відповідальності керівника районного відділу ОВС пропонується: 1) в Законі України «Про Дисциплінарний статут органів внутрішніх справ України» визначити підстави притягнення до дисциплінарної відповідальності керівників різних рівнів у системі ОВС; 2) окремим наказом МВС визначити підстави та порядок відшкодування моральної та матеріальної шкоди, заподіяної громадянам внаслідок неправомірних дій (бездіяльності) або рішень керівників ОВС.

У законодавчому регулюванні управлінської діяльності керівника РВ ОВС України пропонується застосувати такий позитивний досвід країн Європи та США: 1) запровадження спеціальної підготовки керівників у системі органів внутрішніх справ, у якій суттєва увага має приділятися вмінню налагоджувати взаємодію з іншими органами та посадовими особами, громадськістю; 2) закріплення підвищених кваліфікаційних вимог до керівників, зокрема уточнення вимог до морально-етичних, лідерських якостей; 3) удосконалення системи добору кандидатів на посаду керівника міліції; розроблення відповідної системи перевірки його особистісних якостей; 4) посилення боротьби з корупцією у районних відділах ОВС; налагодження громадського контролю в цій сфері; 5) підвищення соціальних гарантій.

Для удосконалення адміністративного законодавства у сфері регулювання діяльності керівника РВ ОВС України необхідні розроблення та прийняття таких підзаконних нормативно-правових актів: «Про порядок проведення конкурсного добору на керівні посади в поліції»; «Про затвердження типового Положення про місцеву поліцію»; «Про затвердження типової Посадової інструкції керівника місцевої поліції».

Визначено, що для удосконалення критеріїв оцінювання ефективності управлінської діяльності керівника РВ ОВС необхідні: 1) удосконалення статистичної звітності, що формується в ОВС на районному та інших рівнях: розроблення та затвердження на рівні кожного районного відділу ОВС системи критеріїв оцінювання ефективності роботи кожного працівника районного відділу, в тому числі керівника; 2) налагодження тісної взаємодії ОВС на всіх рівнях з інститутами соціологічних досліджень з метою своєчасного вжиття заходів щодо усунення виявлених недоліків; 3) розширення методів збору та обробки інформації, на підставі якої формуються критерії оцінювання ефективності роботи районного відділу ОВС та діяльності його керівника: запровадження практики взаємного оцінювання якості та результатів роботи працівників; проведення опитування та

анкетування працівників районного відділу ОВС з приводу умов їх роботи, взаємовідносин з колегами та з керівником; застосування психологічних методів оцінювання обстановки в колективі тощо.

З метою удосконалення організаційного забезпечення діяльності керівника РВ ОВС необхідними є: 1) оптимізація організаційної структури РВ ОВС; 2) запровадження новітніх інформаційних технологій для збору, зберігання та обробки інформації в різних базах даних; розроблення відомчого наказу «Про порядок організації та здійснення інформаційно-аналітичної роботи в поліції»; 3) модернізація матеріально-технічних засобів, оновлення обладнання РВ ОВС, які б відповідали потребам сьогодення; залучення керівників РВ ОВС до планування матеріально-технічного забезпечення відділу, до визначення обсягів фінансування соціальних заходів тощо.

Аргументовано, що модернізація форм та методів контролю за діяльністю керівника РВ ОВС передбачає вжиття таких заходів: 1) закріплення на законодавчому рівні (в Законі України «Про поліцію») форм та методів державного та громадського контролю за діяльністю керівника РВ ОВС (поліції); 2) затвердження Положення про порядок проведення планових та позапланових перевірок в ОВС, в якому б визначалися порядок, строки, періодичність, суб'єкти, об'єкти, наслідки проведення перевірок діяльності керівника та інших співробітників ОВС; 3) утворення громадських рад при обласних та районних відділах ОВС та покладення них повноважень зі здійснення громадського контролю за діяльністю цих відділів та їх керівників; 4) розширення форм та методів громадського контролю: антикорупційні перевірки керівників, інших осіб начальницького та рядового складу районних, обласних відділів та інших територіальних ОВС; участь в інспекційних перевірках та службових розслідуваннях тощо.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ:

1. Корнєєв В. В. Поняття та ознаки керівника в системі органів внутрішніх справ / В. В. Корнєєв // Митна справа. Спец. випуск. – 2013. – № 2. – С. 236–239.

2. Корнєєв В. В. Роль керівника в діяльності районного відділу органів внутрішніх справ України / В. В. Корнєєв // Науковий вісник Академії муніципального управління. Серія «Право». – 2014. – Вип. 2. – С. 88-92.

3. Корнєєв В. В. Правовідносини, що виникають в діяльності керівника районного відділу органів внутрішніх справ України / В. В. Корнєєв // Європейські перспективи. – 2015. – № 2. – С. 42–48.

4. Корнєєв В. В. Функції керівника районного відділу органів внутрішніх справ України як елемент його адміністративно-правового статусу / В. В. Корнєєв // Наше право. – 2015. – № 3. – С. 70–75.

5. Корнєєв В. В. Понятие и особенности административно-правового статуса руководителя районного отдела органов внутренних дел / В. В. Корнєєв // Закон и жизнь. – 2015. – № 6/2 (282). – С. 63–66.

6. Корнєєв В. В. Правовий статус керівника в системі органів внутрішніх справ / В. В. Корнєєв // Єдність і диференціація трудового права та права соціального забезпечення : матеріали III Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Харків, 28 листоп. 2014 р.) ; за заг. ред. К. Ю. Мельника / МВС України; Харк. нац. ун-т внутр. справ. – Х. : ХНУВС, 2014. – С. 296–298.

7. Корнєєв В. В. Теоретико-правова характеристика керівника органу досудового розслідування / В. В. Корнєєв // Актуальні питання досудового розслідування та сучасні тенденції розвитку криміналістики : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Харків, 5 груд. 2014 р.). – Х. : ХНУВС, 2014. – С. 189–192.

8. Корнєєв В. В. Функції керівника районного відділу в системі органів внутрішніх справ України / В. В. Корнєєв // Актуальні проблеми адміністративно-правового забезпечення діяльності органів внутрішніх справ України : зб. матеріалів наук.-практ. конф. (15 квіт. 2015 р., м. Харків) / МВС України ; Харк. нац. ун-т внутр. справ. – Х. : ХНУВС, 2015. – С. 112–114.

АНОТАЦІЇ

Корнєєв В. В. Адміністративно-правовий статус керівника районного відділу ОВС України. – *Рукопис*.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право. – Харківський національний університет внутрішніх справ. – Харків, 2015.

Дисертація присвячена розгляду особливостей адміністративно-правового статусу керівника районного відділу органів внутрішніх справ України. Визначаються поняття та види керівників органів внутрішніх справ, уточнюються їх значення та місце в системі ОВС України. Узагальнюються особисті якості керівника районного відділу ОВС України. Розмежовуються правовідносини, які виникають за участю керівника районного відділу в системі ОВС України. Визначаються особливості адміністративного законодавства в системі правового регулювання діяльності керівника районного відділу органів внутрішніх справ. Визначаються елементи адміністративно-правового

статусу керівника районного відділу ОВС України. Формулюються пропозиції та рекомендації щодо вдосконалення адміністративного законодавства, яке регламентує правовий статус керівника районного відділу органів внутрішніх справ України.

Ключові слова: керівник, органи внутрішніх справ, районний відділ, адміністративно-правовий статус, адміністративні правовідносини.

Корнеев В. В. Административно-правовой статус руководителя районного отдела ОВД Украины. – *Рукопись*.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата юридических наук по специальности 12.00.07 – административное право; финансовое право; информационное право. – Харьковский национальный университет внутренних дел. – Харьков, 2015.

Диссертация посвящена исследованию административно-правового статуса руководителя районного отдела органов внутренних дел Украины. Анализируются нормы административного законодательства Украины в данной сфере. Рассматриваются понятия «руководитель в системе органов внутренних дел», «административно-правовое регулирование деятельности руководителя районного отдела ОВД», «административно-правовой статус руководителя районного отдела ОВД» и другие.

Определено, что руководитель в системе органов внутренних дел – это физическое лицо, которое занимает должность в системе этих органов и выполняет организационно-распорядительные и консультативно-совещательные функции в пределах служебных полномочий, определенных нормативно-правовыми актами, принимает управленческие решения, обязательные для исполнения подчиненными, организует их выполнение, во время которого применяет к подчиненным формальные и неформальные методы воздействия.

Сформулированы критерии для классификации руководителей в системе органов внутренних дел. Раскрыты особенности и значение деятельности руководителей в системе ОВД. Охарактеризованы личные качества руководителя как факторы обеспечения эффективности управления служебной деятельностью на местном уровне. Разграничены правоотношения, которые возникают при участии руководителя районного отдела в системе органов внутренних дел. Особое внимание уделено вопросам правового регулирования деятельности руководителя районного отдела ОВД и определено место в нем административного законодательства. Раскрыто содержание и структура административно-правового статуса руководителя районного отдела ОВД, дана характеристика каждого элемента.

Проанализирован зарубежный опыт управленческой деятельности руководителя полиции и предложены пути его внедрения в Украине. Обосновываются конкретные предложения и рекомендации по совершенствованию норм административного законодательства в сфере регулирования административно-правового статуса руководителя районного отдела ОВД. Разработаны практические предложения, направленные на усовершенствование критериев оценивания эффективности деятельности руководителя районного отдела ОВД. Предложены конкретные меры по усовершенствованию организационного обеспечения деятельности руководителя районного отдела ОВД, способы и пути модернизации форм и методов контроля за деятельностью руководителя и т.д.

Ключевые слова: руководитель, органы внутренних дел, районный отдел, административно-правовой статус, административные правоотношения.

Kornieiev V.V. Administrative and Legal Status of the Head of a District Police Station of Internal Affairs Agencies of Ukraine. – *Manuscript*.

Thesis for a candidate's degree by specialty 12.00.07 – administrative law and procedure; financial law; informational law. – Kharkiv National University of Internal Affairs. – Kharkiv, 2015.

The thesis is devoted to the peculiarities of administrative and legal status of the head of a district police station of Internal Affairs Agencies of Ukraine. The concept and types of the heads of internal affairs agencies are determined; their significance and place in the system of Internal Affairs Agencies of Ukraine are clarified. Personal qualities of the head of a district police station of Internal Affairs Agencies of Ukraine are summarized. Legal relations that arise involving the head of a district police station in the system of Internal Affairs Agencies of Ukraine are delineated. Features of administrative legislation in the system of legal regulation of the activity of the head of a district police station of internal affairs agencies are determined. Elements of administrative and legal status of the head of a district police station of Internal Affairs Agencies of Ukraine are characterized. Propositions and recommendations for improving administrative legislation that regulates the legal status of the head of a district police station of Internal Affairs Agencies of Ukraine are formulated.

Key words: head, internal affairs agencies, district police station, administrative and legal status, administrative legal relations.